23/02/2025

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής της Απόκρεω

/ Ορθόδοξες Προβολές

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής της Απόκρεω: Ματθ. κε΄ 31-46 (23-02-2025)

+Ιερομ. Χαρίτωνος Θεοδώρου

Πρωτότυπο Κείμενο

Εἶπεν ὁ Κύριος• Ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ᾽ αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ·

δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρός με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; Πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; Πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρός σε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Νεοελληνική Απόδοση

Είπε ο Κύριος: «Όταν θα έρθει ο Υιός του Ανθρώπου με όλη του τη μεγαλοπρέπεια και θα τον συνοδεύουν όλοι οι άγιοι άγγελοι, θα καθίσει στο βασιλικό θρόνο του. Τότε θα συναχθούν μπροστά του όλα τα έθνη, και θα τους ξεχωρίσει όπως ξεχωρίζει ο βοσκός τα πρόβατα από τα κατσίκια. Τα πρόβατα θα τα τοποθετήσει στα δεξιά του και τα κατσίκια στ’ αριστερά του. Θα πει τότε ο βασιλιάς σ’ αυτούς που βρίσκονται δεξιά του: “ελάτε, οι ευλογημένοι απ’ τον Πατέρα μου, κληρονομήστε τη βασιλεία που σας έχει ετοιμαστεί απ’ την αρχή του κόσμου. Γιατί, πείνασα και μου δώσατε να φάω, δίψασα και μου δώσατε να πιω, ήμουν ξένος και με περιμαζέψατε, γυμνός και με ντύσατε, άρρωστος και μ’ επισκεφθήκατε, φυλακισμένος κι ήρθατε να με δείτε”. Τότε θα του απαντήσουν οι άνθρωποι του Θεού: “Κύριε, πότε σε είδαμε να πεινάς και σε θρέψαμε ή να διψάς και σου δώσαμε να πιεις; Πότε σε είδαμε ξένον και σε περιμαζέψαμε ή γυμνόν και σε ντύσαμε; Πότε σε είδαμε άρρωστον ή φυλακισμένον κι ήρθαμε να σε επισκεφθούμε;” Τότε θα τους απαντήσει ο βασιλιάς: “σας βεβαιώνω πως αφού τα κάνατε αυτά για έναν από τους άσημους αδερφούς μου, τα κάνατε για μένα”. Ύστερα θα πει και σ’ αυτούς που βρίσκονται αριστερά του: “φύγετε από μπροστά μου, καταραμένοι· πηγαίνετε στην αιώνια φωτιά, που έχει ετοιμαστεί για το

διάβολο και τους δικούς του. Γιατί, πείνασα και δε μου δώσατε να φάω, δίψασα και δε μου δώσατε να πιω, ήμουν ξένος και δε με περιμαζέψατε, γυμνός και δε με ντύσατε, άρρωστος και φυλακισμένος και δεν ήρθατε να με δείτε". Τότε θα του απαντήσουν κι αυτοί: "Κύριε, πότε σε είδαμε πεινασμένον ή διψασμένον ή ξένον ή γυμνόν ή άρρωστον ή φυλακισμένον και δε σε υπηρετήσαμε;" Και θα τους απαντήσει: "σας βεβαιώνω πως αφού δεν τα κάνατε αυτά για έναν από αυτούς τους άσημους αδερφούς μου, δεν τα κάνατε ούτε για μένα". Αυτοί λοιπόν θα πάνε στην αιώνια τιμωρία, ενώ οι δίκαιοι στην αιώνια ζωή».

Σχολιασμός

Η παρούσα ευαγγελική περικοπή αναφέρεται στην Δευτέρα Παρουσία του Χριστού. Ο Χριστός μας προτρέπει σε έργα αγάπης που θα αποτελέσουν κριτήρια εισδοχής μας στην αιώνια ζωή. Αυτά που θα συμβούν κατά τη Δευτέρα Παρουσία του ο Χριστός, τα αποκαλύπτει με τον παραβολικό λόγο του βοσκού που ξεχωρίζει τα πρόβατα από τα ερίφια (κατσίκια). Ασύγκριτα λαμπρότερος από ότι έλαμψε στο όρος της Μεταμορφώσεως και συνοδευόμενος από όλα τα αγγελικά τάγματα, θα καθίσει ο Χριστός ως υπέρτατος κριτής στον θρόνο της κρίσεως και θα συναχθούν ενώπιον του όλα τα έθνη, όλοι οι άνθρωποι. Φυσικά θα προηγηθεί η ανάσταση των νεκρών. Τότε ο Δικαιοκρίτης Κύριος θα ξεχωρίσει τους δικαίους από τους αμετανόητους αμαρτωλούς με τόση ευκολία όση έχει ο βοσκός όταν ξεχωρίζει τα αρνιά από τα ερίφια. Ο Θεός της αγάπης θα δωρίσει στους δικαίους τα ασύλληπτα αγαθά της αιώνιας ζωής, τα οποία όπως γράφει ο Απόστολος Παύλος «οφθαλμός ουκ είδε και ους ουκ ήκουσε και επί καρδίαν ανθρώπου ουκ ανέβη, α ητοίμασεν ο Θεός τοις αγαπώσιν αυτόν» (Α΄ Κορινθ. β΄, 9) . Ένα προς ένα θα απαριθμήσει τα καλά έργα ο Χριστός ενώπιον του ουράνιου και επίγειου κόσμου. Θα τα παρουσιάσει σαν να έγιναν σε αυτόν τον ίδιο. «Πείνασα θα πει, και μου δώσατε να φάγω. Ήμουνα ξένος που δεν είχα τόπο να μείνω και με πήρατε στο σπίτι σας. Ημίγυμνος και ρακένδυτος ήμουνα, και εσείς μου δώσατε ρούχα να ενδυθώ. Αρρώστησα και εσείς ήρθατε να με επισκεφθείτε για να μου κάνετε συντροφιά, να μου δώσετε παρηγοριά αλλά και φάρμακα. Στην φυλακή ήμουνα και ήρθατε να με δείτε. Η αγάπη σας πρέπει να αμειφθεί.»

Αντίθετα, θα κλείσει τις πόρτες του παραδείσου, θα στερήσει από την ευλογημένη παρουσία του Θεού, θα αποπέμψει στην αιώνια κόλαση τους αμετανόητους αμαρτωλούς, τους σκληρυμένους εγωπαθείς, τους ιδιοτελείς και φίλαυτους, οι οποίοι έδειξαν σκληρότητα και αναλγησία προς τους πτωχούς και τους πάσχοντες. Μπορούσαν να πράξουν το καλό στους πάσχοντες συνανθρώπους

τους, όπως οι δίκαιοι, αλλά δυστυχώς απουσίαζε από την καρδία τους η αγάπη. Πως μπορούν αυτοί οι άνθρωποι να συμπορευθούν με τον Θεό της αγάπης και του ελέους; Θα κτυπούν τα στήθη τους, θα θρηνούν και θα οδύρονται οι καταδικασμένοι.

Την Κυριακή της Απόκρεω «*μνείαν ποιούμεθα της δευτέρας και αδεκάστου παρουσίας του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού*». Η φράση αυτή «μνείαν ποιούμεθα» είναι παρμένη μέσα από το Συναξάριο της Κυριακής της Απόκρεω δηλαδή μέσα από το βιβλίο του Τριωδίου, που εδώ ακριβώς τονίζεται ότι η Εκκλησία μέσα από τη λατρευτική της ζωή μας προτρέπει να ζούμε σαν παρόν γεγονός για να είμαστε έτοιμοι προς απολογίαν κατά την εσχατολογική έλευση του Κυρίου. Στα Ευαγγέλια (Ματθ. κεφ. 25) γίνεται αναφορά στην «βασιλεία» και στο «πυρ το αιώνιον». Στην περικοπή αυτή, που διαβάζεται την Κυριακή της Απόκρεω, «βασιλεία» είναι ο κατά Θεόν προορισμός του ανθρώπου. Το «πυρ» είναι «ητοιμασμένον» για τον διάβολο και τους αγγέλους του (δαίμονες), κατάσταση ή αν θέλουμε καλύτερα μπορούμε να πούμε επιλογή την οποία δεν θέλησε ο Θεός, αλλά υπαίτιοι είναι αυτοί που δεν δείχνουν ίχνος μετάνοιας. Η «βασιλεία» είναι «ητοιμασμένη» για τους πιστούς στο θέλημα του Θεού. Η «Βασιλεία» είναι ο παράδεισος, ενώ το «πυρ» το αιώνιο είναι η κόλαση («κόλασις αιώνιος», στ.46). Στην αρχή της ιστορίας ο Θεός είχε καλέσει τους πρωτόπλαστους στον παράδεισο, δηλαδή στην κοινωνία με την άκτιστη Χάρη Του. Στο τέλος της ιστορίας ο άνθρωπος αντιμετωπίζει το αποτέλεσμα των επί γης επιλογών του, τον παράδεισο ή την κόλαση. Άξιο προσοχής είναι ότι στον παράδεισο και την κόλαση θα «πάνε» αμαρτωλοί, Στον μεν παράδεισο όμως μετανοημένοι αμαρτωλοί και στην κόλαση οι αμετανόητοι, οι σκληρόκαρδοι και ασεβείς.

Να τονίσουμε ότι παράδεισος και κόλαση δεν είναι δύο διαφορετικές τοποθεσίες, η εκδοχή αυτή έχει ειδωλολατρική προέλευση. Είναι δύο διαφορετικές καταστάσεις (τρόποι), και βιώνονται ως δύο διαφορετικές εμπειρίες. Ή μάλλον είναι η ίδια εμπειρία, βιούμενη διαφορετικά από τον άνθρωπο, ανάλογα με τις εσωτερικές προϋποθέσεις του. Η εμπειρία αυτή είναι η θέα του Χριστού μέσα στο άκτιστο φως της θεότητάς Του, μέσα στη «δόξα» Του. Από τη Β’ Παρουσία και σ’ όλη την ατελεύτητη αιωνιότητα, όλοι οι άνθρωποι θα βλέπουν τον Χριστό στο άκτιστο φως Του. Και τότε «*εκπορεύσονται οι τα αγαθά ποιήσαντες εις ανάσταστιν ζωής, οι δε τα φαύλα πράξαντες εις ανάστασιν κρίσεως*» (Ιω. 5, 29). Ενώπιον του Χριστού χωρίζονται οι άνθρωποι («πρόβατα» και «ερίφια», δεξιά και αριστερά Του). Διακρίνονται δηλαδή σε δύο ομάδες. Αυτούς που βλέπουν τον Χριστό ως παράδεισο («*υπέρκαλον αγλαΐαν*») και αυτούς που Τον βλέπουν ως κόλαση, γιατί ο Θεός είναι «*πυρ καταναλίσκον*», (Εβρ.12,29). Συνεπώς, παράδεισος και κόλαση δεν είναι απλώς ανταμοιβή και τιμωρία (καταδίκη), αλλά ο τρόπος με

τον οποίο βιώνουμε καθένας μας τη θέα του Χριστού, ανάλογα με την κατάσταση της καρδιάς μας.

Η στάση του ανθρώπου προς τον συνάνθρωπο του δείχνει κατά πόσο διακατέχεται από την αγάπη και τη φιλανθρωπία και γι αυτό αποτελεί κριτήριο της Κρίσεως κατά τη Β’ Παρουσία (Ματθ. Κεφ. 25). Δεν σημαίνει ότι παραθεωρείται η πίστη, η πιστότητα του ανθρώπου στον Χριστό. Αυτή προϋποτίθεται, διότι η στάση απέναντι στον άλλο δείχνει, αν είμαστε ειλικρινείς απέναντι στον Θεό. Ο ευαγγελιστής Ιωάννης αναφέρεται με σκληρούς λόγους σε εκείνους που δεν αγαπούν τους συνανθρώπους τους: «*Εάν τις είπη ότι αγαπώ τον Θεόν, και τον αδελφόν αυτού μισή, ψεύστης εστίν˙ ο γαρ μη αγαπών τον αδελφόν ον εώρακε, τον Θεόν ον ουχ εώρακε πως δύναται αγαπάν*» (Α’ Ιω. 4, 20). Οι πρώτες Κυριακές του Τριωδίου στρέφονται γύρω από τη στάση μας απέναντι στο συνάνθρωπο μας. Την πρώτη Κυριακή ο Φαρισαίος (φαινομενικά ευσεβής) δικαιώνει (αγιοποιεί) τον εαυτό του και απορρίπτει (εξουθενώνει) τον Τελώνη. Την β’ Κυριακή ο «πρεσβύτερος» αδελφός (επανάληψη του ευσεβοφανούς Φαρισαίου) λυπείται για την επιστροφή (σωτηρία) του αδελφού του. Φαινομενικά ευσεβής και αυτός, είχε νόθη ευσέβεια, που δεν γεννούσε αγάπη. Την γ’ Κυριακή (Απόκρεω) η στάση αυτή φθάνει στο κριτήριο της αιώνιας ζωής μας.

Επίλογος

Ο Ιησούς Χριστός με την περικοπή αυτή της εσχατολογικής κρίσεως όλων των Εθών, μας αποκαλύπτει την αγάπη του Θεού που είναι προσφορά και χάρη προς όλους ανεξαιρέτως, χωρίς διακρίσεις. Από εμάς εξαρτάται κατά πόσο θα γίνουμε δεκτικοί της αγάπης του Θεού για να καταστούμε μέτοχοι της αιώνιας ζωής και «ευλογημένα» τέκνα του Θεού Πατέρα. Γιατί αν υπάρχει μάσα μας «το στέγνωμα της αγάπης», όπως το είπε ο ποιητής, τότε, αντί «ευλογημένοι» θα καταταχθούμε μεταξύ των «κατηραμένων». Η επιλογή και η ευθύνη είναι απόλυτα δική μας. Το αποτέλεσμα είναι συνέπεια της δικής μας ευθύνης και της δικής επιλογής.